

A fordulat éve: 1997

Az elmúlt év a kábeltelevíziós szakma látványos előretörését hozta. Míg a szakmáról mind ez ideig szinte csak szakmabéliek beszéltek, ez évtől hirtelen a sajtó egyik kedvenc témája lett.

Nem véletlenül. Nemcsak a kívülállók, hanem több esetben maguk a műsortulajdonosok is a magyar nyelvű televíziós csatornák elindulásakor ébredtek rá, hogy a kábel megkerülhetetlen. Ha egy csatorna a közönség elé akar kerülni, akkor annak először a kábelhálózat-üzemeltetővel kell egyezsége jutnia.

Így van ez a magyar, de így a külföldi csatornák esetében is.

Amíg idáig eljutottak...

A kábelszakma gyors ütemű fejlődéséről elismeréssel szólnak külföldön is. Két évtized sem kellett míg a „behálózott” bérházaktól eljutottak a népesség majd felét elérő kábelrendszerekig. Az első tetőantennák féltucatnyi földfelszíni műsor vételére voltak alkalmasak, a magyar adások mellett a szerencsés helyen lakó tévétulajdonosok már néhány nyugati adót is nézhettek.

A nyolcvanas években nagy erővel elindult műholdas műsorszórás a kábeltévét sem hagyta érintetlenül. Megjelentek a műholdas adások, hirtelen kitágult a világ, már tíz-tizenöt külföldi adást is nézhetek a kábelcsatlakozással rendelkezők.

A mennyiségi fejlődés lendülete a kilencvenes években sem torpant meg, a közönség változatlan érdeklődéssel fordult a kábeltelevízió felé. Egyre több helyen tették 25-35 csatorna vételére alkalmassá a hálózatot. A néző a több csatornáért hajlandó volt többet fizetni, ezért Magyarország vonzó piacnak bizonyult nemcsak a magyar, hanem a külföldi kábeles befektetők számára is. A mennyiségi fejlesztés mellett egyre inkább a minőségre helyezték a hangsúlyt, megindult a meglévő hálózatok korszerűsítése, a soros (felfűzős) rendszer helyett a csillagpontos hálózatok kiépítése. (Ez utóbbinak nemcsak műszaki – jobb minőség –, hanem a marketing szempontjából is jelentősége van. Amíg a soros rendszerű házról házra, lakásról lakásra kanyarog, s a nem fizetők kikapcsolására – a távfűtéshez hasonlóan – nincs mód, addig a csillagpontos rendszer esetén ez a probléma azonnal megoldható.)

A kábeltelevíziós szakma felértékelődése

Napjainkban másfél millió háztartás rendelkezik kábeltévé-csatlakozással, vagyis több mint négy millió nézőhöz kábelen jut el a műsor. (Néhány nemzetközi összehasonlító adat: ld. 1. sz. táblázat.) A várakozásnak megfelelően a magyar nyelvű országos kereskedelmi csatornák elindulása mozgásba hozta a reklámpiacot. A résztvevők éles versenyt vívnak a hirdetőkért, akiket leginkább közönségszámmal lehet meggyőzni. Megindult a harc a nézőért, aminek alapfeltétele a képernyőre kerülés. A műsorgyártók felismerték, kábeltévé nélkül országos terjesztés aligha képzelhető el. (Az érdekeken túl a két fél közötti megegyezést/szerződéskötést a médiatörvény is előírja. E szerint kábelhálózaton csak olyan műsorok továbbíthatók, melyek tulajdonosaival a kábelhálózat-üzemeltető szerződést kötött.)

Műsorok a kábelen

A magyar csatornák bővülésével a közönség érdeklődése megváltozott. Amíg a szűkös magyar nyelvű választék mellett a külföldi csatornákat meglepően sokan nézték (noha kevesen értették), addig most, a magyar nyelvű műsorok számának növekedé-

sével (a helyi tévéket is beleértve) számuk tíz körül mozog, a nézők egyre inkább hűtlenek lesznek a külföldi adókhoz. Az adatok azt mutatják, hogy a leggyengébb magyar adás is több nézőt vonz, mint a legjobb külföldi. A kábelesek – előfizetőik számának növelése/megtartása érdekében – szívesen vesznek át ún. „kábel-exkluzív” műsorokat, olyanokat, melyek más módon (tetőantennával, parabolával, AM-mikroval) nem vehetők. Például TV3, MSat, SZÍV TV, a mozira szakosodott HBO, a közkedvelt ismeretterjesztő csatorna, a Spektrum, vagy az elmúlt évben újtárra indított, fiataloknak szóló zenei csatorna, a Z+. (Magyar nyelvű televíziós csatornák foghatósága: 2. sz. táblázat.)

Mit hoz 1998?

A szakma nagy várakozással néz az új év elé. Sokan mondják, sorsdöntő lesz. Vannak megjósolható, vannak sejtethető és lesznek váratlan fordulatok.

A mennyiségi növekedés folytatását nem nehéz megjósolni. Újabb és újabb településeket és településrészeket (pl. családiházak övezeteket) kábeleznek be. Ennek egy része az ORTT által kiírt kábelfejlesztésre fordítható pályázati pénzekből történik (melynek nem titkolt szándéka az MTV2 műholdra kerülésével elvesztett nézők visszahozása), nagyobb részük a hazai és külföldi (kis és nagy) befektetők pénzből valósul meg. Ezek az új építések – várhatóan – a médiatörvény előírásaival összhangban jó minőségűek, az interaktivitás igényének megfelelőek lesznek.

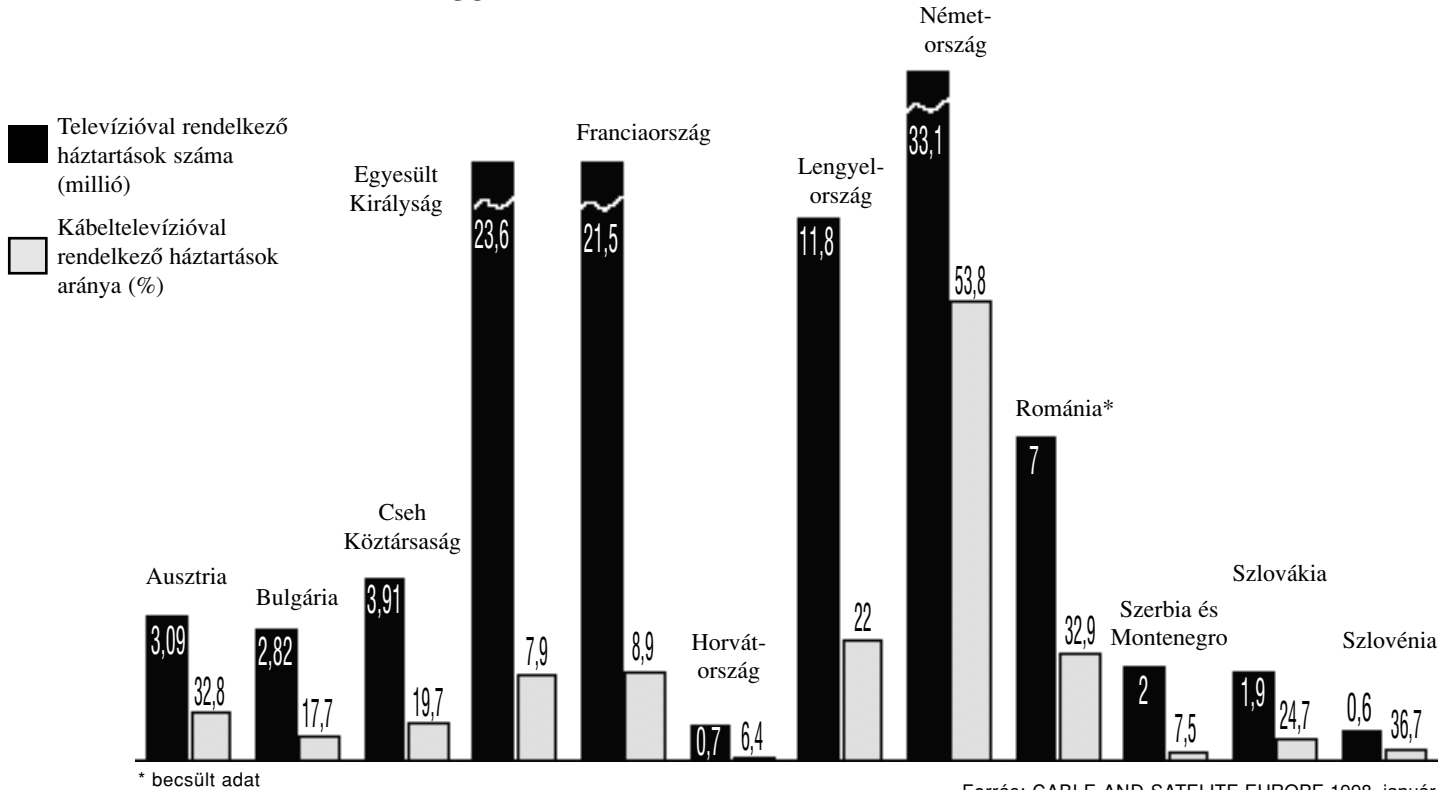
Az is biztosnak látszik, hogy az új esztendő a liberalizálásra való felkészülés jegyében zajlik. A liberalizálás Európa nyugati felében már megtörtént, vagy éppen most történik, nálunk a startpisztoly 2002-ben dördül el. Ám a résztvevők száma nem négy év múlva, hanem a következő hónapokban dől el. Tudják ezt maguk az érintettek is, ezért igyekeznek mindenki már most jó startpozíciót kiharcolni.

A liberalizálás a kábeltévé mindeddig kevésbé ismert lehetőségét, az adattovábbítást érinti. Kábelen ugyanis nemcsak műsor, azaz tévéjel, hanem adat is küldhető. Ezen az úton lehet hőközpontot, liftet, épületet ellenőrizni és lehet nagy mennyiségű adatot hihetetlen sebességgel, olcsón továbbítani. (Kábeltévén például jóval gyorsabban lehet internetezni, mint telefonon, ha pedig nincs rá szükség, akkor fizetni sem kell a telefonért.) Ami még ennél is fontosabb: 2002-ben megszűnik a jogi akadálya a kábeltelevíziós hálózaton történő telefonálásnak. Ettől kezdve a kábelszakma alternatív szolgáltatóként jelen lehet a telefónia piacán is. De bármilyen változások történjenek, a kábeltévé eredeti funkciója, a műsorok nézőkhöz való eljuttatása mindig megmarad.

Herbert Zsuzsa
Média – Kábel – Műhold

KÁBELTELEVÍZIÓVAL RENDELKEZŐ HÁZTARTÁSOK ARÁNYA

1. számú táblázat

TELEVÍZIÓS CSATORNÁK FOGHATÓSÁGA A KÁBELES HÁZTARTÁSOKBAN (%)

2. számú táblázat

